

'Kaçakçılığın Önlenmesinde Müzayedeler, Koleksiyonculuk ve Yasalar' Sempozyumu

'Eski eser' yasalara bakıyor

Yıldız Üniversitesi Oditoryumu'ndaki sempozyumda eski eser yasasının değiştirilmesi, koleksiyonculuğun geliştirilmesi ve eski eserler borsası kurulması gibi öneriler ortaya atıldı.

Kültür Servisi - "Eski Eser Kaçakçılığının Önlenmesinde Müzayedeler, Koleksiyonculuk ve Yasalar" konulu sempozyum dün Yıldız Üniversitesi Oditoryumu'nda başladı.

Arkeologlar, koleksiyoncular, antikacılar ve eski eser kaçakçıları bir araya getiren sempozyumun ilk gününde eski eserlerin satışının serbest bırakılması, eski eser kaçakçılığının önlenmesinde koleksiyonculuğun geliştirilmesi ve özendirilmesi, bir "eski eserler borsası" kurma önerisi, eski eser yasasına yönelik maddelerin yeniden düzenlenmesi konuşmacıların sundukları bildirilerde odaklanan temel konular oldu.

Sabah oturumu, Yıldız Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süha Toner, Yıldız Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Murat Demircioğlu, Türkiye Vakıflar Bankası İstanbul Bölge Müdürü Erol Özbilgen ve Antik Dekor Dergisi Genel Koordinatörü Turgay Artam'ın açılış konuşmalarının ardından başladı.

İlk konuşmacı T.C. Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları Başkanı Altan Akat'tı. Türkiye'de müzeciliğin ve Eski Eser Yasası'nın kuruluşu ve gelişimi konusunda konuşan Akat, kültürel varlıkların korunmasındaki temel sorunları eğitim / bilinçlenme, ekonomik nedenler, yabancı

ulusların tarihsel/kültürel yaklaşımı, uluslararası ilgili kuruluşların etkin çalışmaması, yönetim organizasyonu ve mevzuat ana başlıkları çerçevesinde ele aldı.

İkinci konuşmacı koleksiyoncu ve sanayici Halil Bezmen'di. Bezmen, iyi bir koleksiyoncuda olması gereken özellikleri para, bilgi, heyecan ve aşk olarak sıraladı. Konuşmasında bir koleksiyoncu profili çizen Bezmen, önce dekorasyon amaçlı başlayan bu hobinin evde duvarlara asılacak tablo kalmadığında "gerçek" olduğunu söyledi.

Antikacılar Derneği Başkanı Av. Mesut Hakgüden, eski eserlerin yurtdışına kaçırılmasında yurtiçinde alıcı bulamamasının rol oynadığını belirtti. Kaçakçı-

lığın polisiye tedbirlerle önlenemeyeceğini söyleyen Hakgüden, "Koleksiyoncu yurtdışına kaçırılacak eserin koruyucusudur" diyerek, anayasaya aykırı, özel mülkiyete müdahaleci ve ticaret serbestisini kısıtlayıcı esnaf-koleksiyoncu yönetmeliğinin uygulanmaya çalışılmasını eleştirdi ve "söz konusu yönetmeliklerin yürürlükten kaldırıldığına dair bir tamim yayımlanmasına gerek vardır" dedi.

Oturuma katılamayan Rahmi Koç'un bildirisini Doç. Dr. Tomur Atagök okudu. Koç, eski eserlerin Batılı ülkelerde olduğu gibi yurtiçinde resmen ve serbestçe ticaretinin yapılması, zanaatçı paradan vergisinin ödenmesi ve eserlerin piyasaya çıkartılması durumunda Devlet Müzeleri'nin de bundan kazançlı çıkacağını belirtiyor. Koç'a göre eserler bu sayede yurtiçinde de alıcı bulacak ve yurtdışına kaçışı önenebilecek. Koç, serbest piyasanın oluşumunun ko-

leksiyonculuğu teşvik edeceğini ve vergilendirilen satışın önemli bir gelir kaynağı yaratacağını öne sürüyor

Öğleden öncesi "tartışma" bölümünde söz alanlardan sanat tarihi öğrencisi Cemal Aygüder, koleksiyon sahipleri müzecilerin yerini mi almak istiyor, yoksa manevi zevklerini mi tatmin ediyor diyerek kaygılarını ifade ederken, Kültür Bakanlığı'nda görevli Müşavir Aytuğ İzat Menkul Kıymetler Borsası gibi bir eski eserler borsası kurulamaz mı önerisinde bulundu. Yıldız Üniversitesi eski Rektörü Muhteşem Yeray ise 1985 - 86 yılında Bezmen'den, düzenlenecek olan bir Osman Hamdi Bey sergisi için istedikleri tabloyu alamadıklarını belirterek, koleksiyonların halka açılması gerektiğini vurguladı.

Sempozyumda öğleden sonrakı oturumda TC Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Kültür Şubesi

Müdürü Sadi Bayram ilk konuşmacıydı. Bayram, konuşmasında Çatalhöyük ve Hacılar'ı kazanan İngiliz arkeolog James Mellaart'tan "Dorak Hazinesi"nin iç yüzünü aydınlatmasını bir son görev olarak yerine getirmesini beklediklerini söyledi. Daha sonra söz alan TC Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık İstihbarat Hareket Daire Başkanlığı Mali Şube Müdürü Orhan Özen oldu. TC Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Dairesi'nden Ummam Hamitoğulları ve Halil Tiryaki'nin bildirimlerini İrfan Bebek okudu. Oturum, TC. Kültür Bakanlığı danışmanı Türkan Evrenos ve Av. İbrahim Sönmez'in konuşmalarıyla noktalandı.

Gazeteci-yazar Özgen Acar herkese yönelttiği soruda "Gümrük aşamasında kaçan kaçar, eski eser sorunu yönünden gümrükler 'kevgire' dönmüştür. Bu soruya yanıt alınmalıdır" dedi.

Sempozyum kapsamında bugün sabah oturumunda Prof. Dr. Ufuk Esin, Prof. Dr. Jale İnan, Dr. Nuşin Asgari, Prof. Dr. Cevdet Bayburtluoğlu, Doç. Dr. Mehmet Özdoğan, İÜ Arkeoloji Kulübü Başkanı, öğrenci Abdullah Pamukoglu, öğleden sonraki oturumda ise Rafi Portakal, koleksiyoncu Gündag Kayaoglu ve Tangül Özbel, Yard. Doç. Dr. Mehmet İ. Tunay, Turgay Artam, Prof. Dr. Semavi Eyice, Prof. Dr. Nurhan Atasoy, Muzaffer Soy ve Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu bildirilerini sunacak.